האיש מקדש פרק שני קידושין

חזרנו על כל צדדין של ר"מ כו'. כלומר אע"פ ששנינו לר"מ בשוגג לא קידש לאו משום דס"ל הקדש בשוגג אין מתחלל שחזרנו בכ"מ ששנה ר"מ בהלכות הקדש ולא מלינו מקום שאמר בו הקדש מתחלל במזיד ואין מתחלל בשוגג אלא בין בשוגג בין במזיד מתחלל וליתנהו להני טעמא דר' יוחנן דלר"מ יש מעילה במעות הקדש וכיון דמעל נפק לחולין: **ומפני.** דקתני בשוגג לא קידש אלמא לא נתחלל: [6]**בכתנות אלא כלו.** וראויין לעבודה וכל זמן שראויין לעבודה אין מעילה בשגגתן שלכך הוקדשו מתחלה ליהנות בהן שוגגין רק שלא יתכוין למלגן אלא נתנה תורה למלאכי השרת שיהו הכהנים זריזים כמלאכים להפשיטן בגמר עבודה ולא יהשום עליהם **אחר העבודה כהרף עין: אלו דווקא.** דכיון דאין ראויין לעבודה הרי הן כשאר הקדש ולא ניתנו ליהנות בהן: **מועלין בחדתין כו'.** שופרות היו במקדש והכהן עומדים שקלים בחמד כתוב עליו מקלין חדתין ומי שלא שקל שקלו בחדר שמביאו בתוך שנתו נותנו לתוכה [7] והגזברין נותנים אותו בלשכה כשמגיע אחד מפרקי התרומה שבשלשה פרקים תורמין אותה [8] וכשני כתוב תקלין עתיקין ומי שלא שקל שקלו אשתקד מביאו לשנה הבאה ונותנו לתוך שופר זה [9] והגזברים מפנין אותן מעות לשירי לשכה משנה שעברה: **מועלין בחקלין חדתין.** שהרי לקרבנות צבור הן עומדין: **ואין מועלין בחקלין עתיקין.** שתורת שירי לשכה עליהם וניתנים לחומת העיר ומגדלותיה וכל לרכי תקון העיר כדלקמן וקסבר ר' יהודה אין מעילה בשירי לשכה שנשאר עודף על הקופות לאחר ג' תרומות: **ה"ג שהיה ר"מ אומר מועלין בשירי לשכה: והא חומת העיר ומגדלותיה כו'.** ואמאי מועלין בהן נימא לא נתנו שגגות אותן מעות למעילה מאחר שעומדין לחומת העיר שלא ניתנה תורה למלאכי השרת שיהיו זריזים מליהנות מן המותה ליבש בגילה ועליה אלא על כרחך אע"פ שהותרה הנאת החומה לענין שאר הנאות מיהא בקדושתייהו קיימי: **אימא ר' יהודה אומר מועלין בעתיקין.** כדאמרינן במתני' ומי בשוגג קידש דקסבר אע"פ שניתנו כתנות כהונה ליהנות לכהנים לאחר עבודה לענין שאר הנאות בקדושתייהו קיימי ומעל זה בקידושין וילאו לחולין אבל מזיד שאין בו מעילה לא נתחלל ולא קידש: **כאימרא.** הרי עלי ככר זה כאימרא כשה התמיד: **כדיריס.** דיר בהמות הקדש ודיר העליס: **וכי תימא.** הא דאמר ר' יהודה לא אמר כלום משום דלא אמר כירושלים אלא הרי זה עני ירושלים: תרי

מתוך פירוש רש"י אם מועלין בהן אז לא אמנם ר' יצחק בן אברהם פירש דמועלין בחדתי לר' יהודה אף לאחר כל התרומה שמא יצטרכו להן לנסוף להקריב קרבנות[1] והכי נמי תני במסכת שקלים (פס) גבי קופות דקאמר התם שלמה שלישית כלומר [2]שבלתה כל הקופה השלישית אחר לשניה שלמה שניה אחר לראשונה שלמו שלשתן יחזור ויתרוס פירוש מתקלין חדתין שהוכנו אחר החג ואל יתרוס משירי הלשכה ר"מ אומר יחזור לשיריים שהיה ר"מ אומר מועלין בשיריים שמא יצטרכו להם לנסוף והשתא סבר כמאן דאמר יחזור ויתרוס ולכך מועלין בחדתין שמא יצטרכו להם אבל לא בעתיקין פירוש דהיינו שופרות אחרים וכתוב עליהם תקלין עתיקין דמי שלא שקל אשתקד מביאו לשנה הבאה ונותנו לתוך שופר זה ואין מועלין בהן לפי שתורת שירי הלשכה עליהן ועושין מהן חומות העיר ומגדלותיה ר"מ אומר מועלין אף בעתיקין שהיה ר"מ אומר מועלין בשירי הלשכה ור"מ לטעמיה דאמר התם שלמו כולם אחר לשיריים ודומין זה לזה דכי היכי דאחרים לשיריים ה"נ אחרים לעתיקין אם יצטרכו ולא"ת והיכי מצי לתרוס מעתיקין לקרבנות ליבור הא בענין תרומה אחשה כדדרשי' בר"ה (דף ז.) הכא מתרומה אחשה מעולת אחש בחדשו[3] וי"ל דהיינו למלוה אבל היכא דלא אפשר עבדינן[4] א"נ י"ל דיון שבאו בשנה זו כלומר שלא היה שנה תמימה מן ההבאה שפיר קרינא ביה תרומה אחשה ומתוך כך ניחא קושיא אחרת שמקשין העולם דבמסכת שקלים (דף ז.)[5] אמר אבני מזבח ועזרות והיכל מועלים בהם ופריך התם וכי יש מעילה בשיריים הרי משיריים נעשין וכי תימא ר"מ היא דאמר מועלין בשיריים כלום אמר ר"מ אלא בתוך שנתו ואנו מוך לשנתו קיימינן שהרי מזבח והיכל כמה שנים יש שנעשו וקשה דהא ר"מ אמר הכא מועלין בעתיקין אע"ג דעברו שנתן וא"כ מצינו לאוקמי כוותיה היא דמסכת שקלים ומאי פריך התם כלום אמר ר"מ ולפי מה דמתרלינן הכא דקרינן ביה תרומה אחשה מאחר שהוכנו בשנה זו ניחא שפיר הא דלא מצינו לאוקמי להיא דהתם כר"מ: **אימא** ר' יהודה: מכאן משמע דל"ג לעיל גבי אין מועלין בעתיקין דכרי רבי יהודה דאי גרס ליה הל"ל איפוך אלא ודאי קתמא נשנית וגם ר"ת מחק מספרו: תרי

בכתנות כהונה. פ"ה משנתינו דקתני לא קידש אלמא לא מתחלל במקדש בכתנות כהונה שלא בלו וראויין לעבודה וכל זמן שראויין לעבודה אין מעילה בשגגתן שלכך הוקדשו בתמילה ליהנות בשגגתן בכל עת שלא יתכוין למלגן שלא ניתנה תורה למלאכי השרת שיהו הכהנים זריזים כמלאכי השרת להפשיטן בגמר העבודה ולא יהשום עליהם אחר עבודה כהרף עין וא"ת א"כ היכי קאמר ר' יהודה בבשוגג קידש וגם במזיד אליבא דר"מ הרי לא נתחללו דהא כלי שרת הן וכלי שרת (6) אמרי' דיש מועל אחר מועל ואין יוצאין לחולין וי"ל דאיירי דאותן כתנות לא נתחנכו עדיין לעבודה דאז אין קדושת כלי שרת עליהם אלא קדושת בדק הבית כדאמר פ"ק דסנהדרין (ד' טז:[7]) עבודתן מתנכתן: **מועלין** בחדתין ואין מועלין בעתיקין כו'. כך היה הענין של הבאת שקלים בא' באדר משמיענן על השקלים להביא[8] וכל אותו חדש היו מביאין שקליהם בלשכה עד פרוס חג הפסח היינו אחד בניסן ומורמין מהן תרומה ראשונה שבג' פרקים בשנה תורמין בפרוס הפסח ובפרוס עצרת ובפרוס החג[9] כלומר כל השקלים הבאים מאחד באדר עד אחד בניסן נותנין אותן תוך הלשכה ומורמין מהן תרומה ראשונה בשלש קופות של שלש[10] סאין[11] ומהן היו נוקחין כל קרבנות צבור[12] עד פרוס עצרת לפי הצורך ומן המותר של אותן קופות[13] פליגי [תנאי] התם (בשקלים פ"ד מ"ד) חד אומר שעושין מהן רקועי פחין[14] לפוי למזבח וחד אומר שעושין מהן קין למזבח[15] והנשאר מן הלשכה לאחר שנתמלאו הקופות נעשו שיריים לחומת העיר ומגדלותיה ומניחן ואילך המביא שקלו נותנו בתקלין חדתין פירוש שופרות הנקראים כך רחבים למטה וקצרים למעלה ועל שם שנותנין לתוכן שקלים חדשים משנה זו נקראים תקלין חדתין ומשמגיע אחד בסיון דהיינו פרוס עצרת תורמין תרומה שניה שנותנין שקלים שהוכנו בתקלין חדתין לתוך אותן שלש קופות כדי להקריב קרבנות ליבור עד פרוס החג ומפרוס עצרת המביא שקלו כמו כן נותנו עוד בתקלין חדתין עד אחד בתשרי דהיינו עד פרוס החג ואז תורמין תרומה ג' להקריב קרבנות לבור עד א' בניסן ואם לא מספקא תרומה שלישית עד ניסן בהא פליגי התם (שם ו.)[16] ת"ק סבר יחזור ויתרוס פי' מחדתין שבאו בין סוכות לפסח אבל מן השיריים שנשתיירו לאחר שנתמלאו הקופות אין תורמין לעולם ור"מ סבר יקח מן השיריים ומאותן שבאו אחר שכלו שלשה פרקי התרומה דהיינו בין סוכות לניסן[17] ולא משמע

עין משפט
נר מצוה

קמו א ב מרי פ"ה מהל' מעילה הל"י"ד:
קמז ג מרי שם פ"ו הלכה יג:
קמח ד מרי פ"ד מהל' שקלים הל"י"ח:
קמט ה מרי פ"א מהל' נדרים הל"י"ד טוש"ע יו"ד סימן רל סעיף כ:

מוסף תוספות

א. הנשאר בקופות בר"ח ניסן שמכאן ואילך אין לוקחין קרבנות ציבור אלא מתרומה חדשה כדאמרינן בר"ה (ז.) קרבנות ציבור הבאין באחד בניסן מצוה להביא מן החדש. רש"י כתובות קו:. ב. כשהוא בטל מנדרים ונדבות ליקחין מהן עולות ומקריבין בשר למזבח ועורות לכהנים. רש"י שם. ג. כגון שנתיקרו הטלאין או שאם היה המזבח בטל והוצרכו להביא עולות לקין המזבח. תוס' הרא"ש. ד. ועוד דהה"ל ליה לאקשויי נמי מדר' יהודה לדר' יהודה דהכא קאמר אין מועלין בעתיקין כהן משום דניתנו ליהנות בהן ובמתניתין ס"ל דמועלין בכתנות כהונה אע"ג דניתנו ליהנות בהם. תוס' הרא"ש.

מסורת הש"ס

(6) יומא ל. מעילה יד: ברכות כה:, (7) [עמ"ש תוספות לקמן סו. ד"ה הקם] [וע"ע תוס' יומא סט. ד"ה בגדי כהונה], (8) רש"ל מ"ז, (9) ירוש' שקלים פ"ג ה"ג, (10) [כמ"ש טפס: בהן], (11) שקלים פ"ד מ"ב, (12) [כמ"ש: דתני אמוה דר' שמעאל בר רב יצחק], (13) [כדפי' בר"ה טפס: במקדש והד"ל, וכ"ה בתוס', ועי' רש"ס], (14) [יומא עה:], (15) [שקלים פ"ג מ"ח], (16) [יומא עה:], (17) [גם ביומא יב:], (1) [שקלים פ"ג מ"ח], (2) [שם פ"ג מ"ח], (3) [יומא עה:], (4) [ים לתוספ' שלם. יעב"ן], (5) [שם פ"ג מ"ב], (6) [שם פ"ד מ"ח], (7) [נ"ל ריקועי זהב ליפוי לבית קדשי הקדשים וחד אמר לכלי שרת וחד אמר שעושין מהן קין מזבח. רש"ס], (8) [ירושלמי פ"ג ה"ג], (9) [נ"ל לא. רש"ס. אמנם עיין רש"ן], (10) [נ"ל שכלו כל השלשה קופות מחד לשניה שלמה טו'. רש"ל] [וכ"ה בדפו"ר, ולפנינו ע"פ הגהות מהרש"ל], (11) [במדבר כח. יב], (12) [ר"ה שם, יומא סה: ע"ש], (13) [ירושלמי פ"ד ה"ב],

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה בכתנות וכו' אמרינן דיש מועל. נ"ב לקמן ד' נה ע"א:

מוסף רש"י

כאישים. כאש של מזבח (נדרים יז:). כל האומר כירושלים לא אמר כלום. אלא מיקדשא ירושלים (שם יא.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com